

»VI GREKER TROR PÅ UTBILDNING«

Greklands ekonomiska kris sitter i. Elever har det ofta svårt hemma och lärarnas löner har sjunkit. Lågstadieläraren Thenia Kaltsidou försöker hålla fanan högt trots svårigheterna.

TEXT Katarina Bjärvall BILD Elisabeth Gullberg

DET ÄR fredag morgon i Kavallas 7:e grundskola och Thenia Kaltsidous förstaklassare tränar stavelser. De plockar fram de färgglada korten hon har gjort åt dem och sprider ut dem över bänkarna: πα, τα, π, πο, τό, τι ...

Thenia Kaltsidou ljudar en stavelse och eleverna hittar rätt kort i samlingen. Så blir det svårare – hon säger ett två- eller trestavigt ord som eleverna ska pussla fram på bänken: πα-γω-τό (pagotó, glass). Och till sist ritar hon på vita tavlan: en aubergine, en sadel och ett palats. Hon skriver några stavelser och lämnar andra blanka för eleverna att fylla i så att orden blir kompletta.

Barnen ropar glatt i munnen på varandra, påhejade av Thenia Kaltsidou, som då och då skrattar med dem åt hur fel det kan bli.

– De suger min energi som myggor, men man måste gilla det. Jag är glad varje dag när jag går till skolan, säger hon.

Det har blivit sen eftermiddag, arbetsveckan är slut och hon har valt ut ett hamnkafé med utsikt över skolan.

I Kavalla, med 70 000 invånare i nordöstra Grekland, råder stiltje efter att sommarens turister har vänt hem. Tidigare fanns här en livaktig tobaksindustri – där jobbade Thenia Kaltsidous mamma – men nu finns inga industrijobb kvar utan mest service- och hantverksarbeten.

Små klasser skapar sammanhållning i Kavalla.

Kavallas 7:e grundskola är stadens äldsta och ligger på en udde i den gamla stadsdelen Panagia. Stadsmuren rundar skolgården och precis utanför muren sticker stadens lilla stolta fyrtorn upp.

Panagia är ett medelklassområde med relativt få barnfamiljer, så skolan är liten, med 80 elever från årskurs ett till sex. Utan sitt goda rykte skulle den vara ännu mindre – barn också från andra delar av Kavalla och från byar i närheten får skjuts hit varje morgon.

– Föräldrarna gillar oss för vi har så små klasser och för att vi lärare är vänner.

Den ekonomiska krisen i Grekland har påverkat lärarnas situation. Statistik från OECD visar att lärarlönerna har fallit med i genomsnitt 28 procent sedan 2005. Men det Thenia Kaltsidou först nämner är något annat – hur respekten för lärare har sjunkit.

– Förr när man sa att man var lärare så sa

THENIA KALTSIDOU

Ålder: 52 år, har jobbat som lärare i 29 år.

Yrke: Klasslärare i en årskurs 1 (sexåringar) som hon kommer att ha i två år.

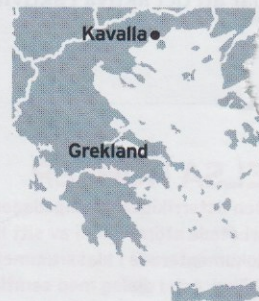
Arbetsplats: Kavallas 7:e grundskola i nordöstra Grekland.

Läroutbildning: Fyra år.

Familj: En vuxen son som studerar turism.

Bor: I en by strax utanför Kavalla.

Fritid: Läser (bland annat Camilla Läckberg), går på bio, lyssnar på musik, lagar mat. Har ingen smartphone ingen dator annat än i klassrummet och använder inte sociala medier.

Grekland är sedan 1981 med i EU och har knappt 11 miljoner invånare.

Thenia Kaltsidou trivs
på skolan där kollegorna
blivit hennes vänner.

lärare i världen grekland

De svåra tiderna påverkar barnen negativt, jag kan ge dem kärlek, säger Thenia Kaltsidou.

folk "aha, då har du mycket ledigt, trevligt". Nu blir de nästan arga och säger att vi jobbar för lite.

Thenia Kaltsidou undervisar från klockan 8 eller halv 9 till 14 eller 15. Hon har, ungefär som i Sverige, jullov, påsklov och två månaders betalt sommarlov. Är det sant att hon jobbar för lite?

– Nej, vi har många svåra situationer att hantera efter skolan.

Thenia Kaltsidou märker att en del familjer, där en förälder är arbetslös, har svårt med ekonomin och inte kan betala till exempel när klassen ska på en utflykt eller resa. Och arbetslösheten påverkar barnen psykiskt.

– Många föräldrar har inte tålamod att prata med sina barn. Jag ser det på barnen, de blir tysta och slutar le. Vad jag kan göra? Ge dem kärlek, det är allt.

Krisen har påverkat skolan även på andra sätt. Skolorna är statliga, men staten har inte råd att anställa tillräckligt många lärare, så de nyutexaminerade kan få stå på väntelista i många år för att komma i fråga för ett jobb.

– Grekerna tror på utbildning, säger Thenia Kaltsidou. Fattiga föräldrar vill fortfarande att deras barn ska studera och de gör allt för att hjälpa dem så att det ska bli möjligt. Men många unga börjar tänka att det inte lönar sig. De vill hitta ett jobb så att de ska kunna hjälpa sina föräldrar istället.

Dessa yngre lärare tar ibland uppdrag som privatlärare åt familjer som vill att deras barn ska få extra undervisning hemma i kanske engelska, matematik eller fysik. Eller så jobbar de på kaféer och restauranger – personer i serviceyrken är ofta akademiker.

Men det finns lärare som är eftertraktade. På Kavallas 7:e skola försöker man just nu rekrytera en datalärare, dels för undervisning men också för att någon ska kunna underhålla skolans maskinpark. I väntan på att hitta rätt lärare försöker rektor Spyros Dimitriades reparera trilslande datorer själv inne på sin expedition.

Det lilla lärarteamet – sex klasslärare plus en idrottslärare, en musiklärare och en bildlärare – är alla i samma ålder och har blivit vänner. De ses ofta på helgerna och någon gång per termin lagar Thenia Kaltsidou middag åt hela kollegiet på skolans lilla spis.

– En tysk tidning skrev att vi greker är lata och inte vill jobba. Det är inte sant, vi jobbar – men inte hur mycket som helst. Vi har ju hävt som är varmt fem månader om året.

Intill kaféet slår en fiskare en åttaarmad bläckfisk mot kajen för att möra den. Thenia Kaltsidou skyndar iväg mot bussen för en weekend hos en vän i Thessaloniki.

*Katarina Björvall är frilansjournalist
pedagogiska.magasinet@lararforbundet.se*

KRÄVER FLER LÄRARE

Lönenivå: Ingångslön för en nyanställd lärare är motsvarande 9 300 kr i månaden (efter skatt). Tidigare fick lärare i Grekland fjorton månadslöner per år (en extra till jul, en halv extra till påsk och ytterligare en halv till sommaren). Detta har nu tagits bort.

Fackföreningar: DOE organiserar statsanställda förskole-, låg- och mellanstadie-lärare; OLME organiserar högstadie- och gymnasie-lärare och OIELE organiserar lärare i privata skolor på alla stadier.

Viktiga fackliga krav: Höjd statlig budget för skolan, omedelbara och storskaliga satsningar på att öka antalet fast anställda lärare, stärkta rättigheter för lärarvikarier, gradvis kompensering för sänkta lärarlöner och -pensioner, två års obligatorisk förskola.

Källa: DOE

SÄNKTA LÖNER – BAKÅT I PISA

Skolsystemet: Förskola från fyra års ålder, skolstart vid sex år, nio års obligatorisk grundskola, tre års avgiftsfritt gymnasium. Skolorna är statliga och privata. De senaste tio åren har den statliga skolbudgeten krympt med 36 procent, vilket har lett till sänkta lärarlöner och anställningsstopp.

Utbildningskvalitet: Grekiska elever har halkat bakåt i internationella jämförelser. Närvar tredje elev klarade 2015 in PISA:s grundläggande krav i naturkunskap. Resultaten i matematik och läskunnighet var nästan lika låga.

På några områden presterar Grekland över genomsnittet i OECD, till exempel likvärdighet mellan skolor och skolmotivation hos femtonåringar. En större andel ungdomar än i andra OECD-länder avslutar också sina högskolestudier.

Staten satsar nu på skolan, särskilt i utsatta områden som har tagit emot många flyktingbarn. Där har man bland annat infört fritids.

Källa: OECD